

maaliskuu 2022

Uudistunut kuvailustandardi uudistuvaan kuvailuympäristöön

Vuonna 2022 julkaistaan suomeksi uusittu versio RDA-kuvailustandardista, joka antaa määräyksiä ja tavoitteita kirjastojen siirtymiselle linkitetyn datan tuotantoon. Kansalliskirjasto tukee uudistuvan RDA:n käyttöönottoa kuvailussa.

Mikä RDA?

RDA (Resource Description and Access) on kirjastojen metatietojen tuotantoa eli kuvailua ohjaava kansainvälinen kuvailustandardi. RDA määrittelee:

- mitä kohteita valitaan kuvailtavaksi
- mitä elementtejä käyttäen kohde kuvaillaan
- mitä tiedonhaun osa-aluetta (esim. löytämistä ja valintaa) kukin elementti tukee.

RDA:n hyödyt

RDA antaa säännöt kuvailuun. Kuvailusäännöt:

- yhdenmukaistavat eri maissa tuotettavia metatietoja, mikä lisää kattavuutta tiedonhaussa.
- sisältävät sanastoja, jotka tuovat metatietoihin runsaasti eri näkökulmia. Tämä lisää tarkkuutta tiedonhaussa.
- valmistavat siirtymistä linkitetyn datan tuotantoon, joka tehostaa kuvailuprosessia. Metatietojen päällekkäisestä tuottamisesta tai kopioimisesta siirrytään metatietojen linkittämiseen.

RDA:n kustannukset

- RDA Toolkit -palvelun käyttö ei aiheuta kustannuksia suomalaisille kirjastoille. Kansalliskirjasto rahoittaa kansallisen lisenssin kaikille kirjastoille.
- Kansalliskirjaston järjestämät RDA-koulutukset ovat maksuttomia. Koulutuksiin voi osallistua joko etäyhteydellä tai paikan päällä.
- Uudistuneen RDA:n käyttöönotto voi aiheuttaa muutostarpeita tietojärjestelmissä. Muutostarpeet ja mahdollisten kustannusten suuruus riippuvat käytettävästä tietojärjestelmästä.

Käyttöönoton aikataulu päätetään järjestelmäkohtaisesti. Kuvailijoita ja järjestelmäkehittäjiä kannustetaan tutustumaan uudistuneisiin ohjeisiin ja osallistumaan koulutukseen.

Lisätietoja:

- RDA:n verkkosivu: <https://www.kiwi.fi/display/rda>
- Kansalliskirjaston Kuvailusääntöpalvelu (Marja-Liisa Seppälä): kuvailusaannot-posti@helsinki.fi

En förnyad standard för en beskrivningsmiljö i förändring

År 2022 publiceras på finska en förnyad version av katalogiseringsstandarden RDA. Den ger anvisningar och mål för biblioteken då de övergår till en produktion av länkade data. Nationalbiblioteket stöder ibruktagningen av det förnyade RDA.

Vad är RDA?

RDA (Resource Description and Access) är en internationell katalogiseringsstandard som styr katalogisering, dvs. metadataproduktionen, på bibliotek. RDA definierar:

- vad är föremålet för beskrivning
- med vilka element beskrivs föremålet
- hur de olika elementen stöder olika delområden av informationssök (t.ex. att hitta och att välja rätt).

Fördelarna med RDA

RDA är ett regelverk för beskrivning. Beskrivningsreglerna:

- gör metadata som produceras i olika länder mer enhetligt. Detta medför en bredare täckning vid informationssök.
- innehåller ordlistor som medför flera olika ingångar till metadata. Detta medför bättre precision vid informationssök.
- förbereder övergången till en produktion av länkade data som gör beskrivningsprocessen mer effektiv. Från en produktion och kopiering av parallella metadata sker en övergång till att skapa länkar mellan metadata.

Kostnader för RDA

- Användningen av RDA Toolkit -plattformen är kostnadsfri för de finländska biblioteken. Nationalbiblioteket finansierar en nationell licens för alla bibliotek.
- Den RDA-skolning som Nationalbiblioteket organiserar är kostnadsfri. Det går att delta i skolningen antingen närvarande eller på distans.
- Ibruktagandet av det förnyade RDA kan orsaka behov av förändringar i informationssystemen. Behoven av förändringar och storleken på eventuella kostnader beror på det informationssystem som är i bruk.

Tidtabellen för ibruktagandet görs enskilt för varje informationssystem. Både personalen som beskriver samt systemutvecklarna uppmanas att bekanta sig med de förnyade anvisningarna och att delta i skolningen.

Tilläggsinformation:

- Websidorna för RDA (på finska): <https://www.kiwi.fi/display/rda>
- Tjänsten för beskrivningsregler vid Nationalbiblioteket / Kansalliskirjaston kuvailusaantöpalvelu (Marja-Liisa Seppälä): kuvailusaannot-posti@helsinki.fi